

TROUBLE IN THE VINEYARD

DEVORA STEINMETZ

JUNE 25, 2013

משנה מסכת סנהדרין ז: יא

המכשף— העושה מעשה חייב ולא האוחז את העינים .
רבי עקיבא אומר משום רבי יהושע: שנים לוקטין קישואין, אחד לוקט פטור ואחד לוקט חייב—
העושה מעשה חייב האוחז את העינים פטור .

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף סח עמוד א

והא רבי עקיבא מרבי יהושע גמיר להו— והתניא:

כשחלה רבי אליעזר נכנסו רבי עקיבא וחביריו לבקרו.
הוא יושב בקינוף שלו והן יושבין בטרקלין שלו.
ואותו היום ערב שבת היה, ונכנס הורקנוס בנו לחלוץ תפלו.
גער בו ויצא בנוזיפה.
אמר להן לחביריו: כמדומה אני שדעתו של אבא נטרפה.
אמר להן: דעתו ודעת אמו נטרפה—היאך מניחין איסור סקילה ועוסקין באיסור שבות?

כיון שראו חכמים שדעתו מיושבת עליו, נכנסו וישבו לפניו מרחוק ארבע אמות.
אמר להם: למה באתם?
אמרו לו: ללמוד תורה באנו.
אמר להם: ועד עכשיו למה לא באתם?
אמרו לו: לא היה לנו פנאי.
אמר להן: תמיה אני אם ימותו מיתת עצמן.
אמר לו רבי עקיבא: שלי מהו?
אמר לו: שלך קשה משלחן.

נטל שתי זרועותיו והניחן על לבו,
אמר: אוי לכם שתי זרועותיי שהן כשתי ספרי תורה שנגללין.
הרבה תורה למדתי, והרבה תורה לימדתי.
הרבה תורה למדתי - ולא חסרתי מרבתי אפילו ככלב המלקק מן היס,
הרבה תורה לימדתי - ולא חסרוני תלמידי אלא כמכחול בשופרת.
ולא עוד אלא שאני שונה שלש מאות הלכות בבחרת עזה,
ולא היה אדם ששואלני בהן דבר מעולם.
ולא עוד אלא שאני שונה שלש מאות הלכות, ואמרי לה שלשת אלפים הלכות, בנטיעת קשואין
ולא היה אדם שואלני בהן דבר מעולם, חוץ מעקיבא בן יוסף.
פעם אחת אני והוא מהלכין חיינו בדרך,
אמר לי: רבי, למדני בנטיעת קשואין.
אמרתי דבר אחד נתמלאה כל השדה קשואין.
אמר לי: רבי, למדתני נטיעתן - למדני עקירתן.
אמרתי דבר אחד, נתקבצו כולן למקום אחד.

אמרו לו: הכדור והאמוס והקמיע וצרור המרגליות ומשקולת קטנה מהו?
אמר להן: הן טמאין וטהרתן במה שהן.
מנעל שעל גבי האמוס מהו?
אמר להן: הוא טהור.
ויצאה נשמתו בטהרה.
עמד רבי יהושע על רגליו ואמר: חותר הנדר, חותר הנדר!

למוצאי שבת פגע בו רבי עקיבא מן קיסרי ללוד,
היה מכה בבשרו עד שדמו שותת לארץ.
פתח עליו בשורה ואמר "אבי אבי רכב ישראל ופרשיו" (מלכים ב' ב')—
הרבה מעות יש לי ואין לי שולחני להרצותן.

אלמא, מרבי אליעזר גמרה!
גמרה מרבי אליעזר ולא סברה,
הדר גמרה מרבי יהושע ואסברה ניהליה.

היכי עביד הכי? והאנן תנן: העושה מעשה חייב!
להתלמד שאני.

דאמר מר "לא תלמד לעשות" (דברים י"ח)— לעשות אי אתה למד, אבל אתה למד לחבין ולהורות.

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף סח עמוד א

אמרו לו: הכזור והאמוס והקמיע וצורר המרגליות ומשקולת קטנה מהו? אמר להן: הן טמאין וטהרותן במה שהן. מנעל שעל גבי האמוס מהו? אמר להן: הוא טהור.

משנה מסכת כלים פרק כג משנה א

הכזור והאמוס והקמיע והתפילין שנקרעו הנוגע בהן טמא ובמה שבתוכן טהור. ...

תוספתא מסכת כלים (בבא בתרא) (צוקרמאנדל) פרק ב הלכה ו

הכזור והאימון והקמיע והתפילין וכסת עגולה שנקרעו אם מקבלין את מה שבתוכן טמאין ר' יהושע בן קרחה אומר משום ר' אליעזר בן עזריה מטבילין כל שהן.

משנה מסכת מקוואות פרק י משנה ב

... כסת עגולה והכזור והאמוס והקמיע והתפלה אינן צריכין שיבואו בהם המים זה הכלל כל שאין דרכו להכניס ולהוציא טובלים סתומים:

אבות דרבי נתן נוסחא א פרק יט

אמר רבי אלעזר בן עזריה חמשה דברים למדנו מרבי אליעזר ושמחנו בהן יותר ממה ששמחנו בהן בחייו אלו הן. [כסת] עגולה והכזור והאימון והקמיע והתפלה שנקרעו שאמרת לנו מה הן ...

אבות דרבי נתן נוסחא א פרק כה

אמרו לו רבי כסת עגולה והכזור והאימון והקמיע ותפילין שנקרעו מהו מקבלין טומאה ...

משנה מסכת כלים פרק כו משנה ב

... צורר המרגלית טמא

צורר המעות ר"א מטמא וחכמים מטהרים:

תוספתא מסכת כלים (בבא בתרא) (צוקרמאנדל) פרק ז הלכה ג

אמר ר' נתן לא נחלקו ר' אליעזר וחכמים על צורר מעות שהוא טהור על מה נחלקו על צורר מרגליות שר' אליעזר מטמא וחכמים מטהרין ...

משנה מסכת כלים פרק כו משנה ו

עור שעשאו חפוי לכלי טהור למשקלות טמא ...

משנה מסכת כלים פרק כו משנה ז

... מנעל שעל האמוס ר"א מטהר וחכמים מטמאים:

תוספתא מסכת כלים (בבא בתרא) (צוקרמאנדל) פרק ז הלכה ז

מנעול על האימוס ר' אליעזר מטהר וחכמים מטמאין ...

תוספתא מסכת עזויות (צוקרמאנדל) פרק ב הלכה א

ארבעה דברים ר' אליעזר מטהר וחכמי מטמאין ...

מנעול על האימוס ר' אליעזר מטהר וחכמי מטמאין

חיתכו חליות ונתן חול בין חוליא לחוליא ר' אליעזר מטהר וחכמי מטמאין והיה נקרא תנור של עכנאי שעליו רבו מחלוקות בישראל:

משנה מסכת כלים פרק ל משנה ז

... אמר רבי יוסי אשריך כלים שנכנסת בטומאה ויצאת בטהרה:

A SORCERER, IF HE ACTUALLY PERFORMS MAGIC, IS LIABLE . BUT NOT IF HE MERELY CREATES ILLUSIONS.
R. AKIBA SAID IN R. JOSHUA'S NAME: OF TWO WHO GATHER CUCUMBERS [BY MAGIC],
ONE MAY BE PUNISHED AND THE OTHER EXEMPT:
HE WHO DOES THE ACT IS LIABLE, WHILST HE WHO PRODUCES AN ILLUSION IS EXEMPT.

But did R. Akiba learn this from R. Joshua?

Surely it has been taught: When R. Eliezer fell sick, R. Akiba and his companions went to visit him.
He was seated in his canopied four-poster, whilst they sat in his salon.
That day was Sabbath eve, and his son Hyrcanus went in to him to remove his phylacteries.
But his father rebuked him, and he retreated crestfallen.
'It seems to me,' said he to them, 'that my father's mind is deranged'.
He said to them, 'his mind is clear, but his mother's [sc. of Hyrcanus] is deranged:
how can one neglect a prohibition which is punished by death,
and turn his attention to something which is merely forbidden as a *shebuth*?'

The Sages, seeing that his mind was clear, entered his chamber and sat down at a distance of four cubits.
'Why have ye come?' said he to them.
'To study the Torah', they replied;
'And why did ye not come before now', he asked?
They answered, 'We had no time'.
He then said, 'I will be surprised if these die a natural death'.
R. Akiba asked him, 'And what will my death be?'
He answered, 'Yours will be more cruel than theirs'.

He put his two arms over his heart, and bewailed them, saying,
'Woe to you, two arms of mine, that have been like two Scrolls of the Law that are wrapped up.
Much Torah have I studied, and much have I taught:
Much Torah have I learnt, yet have I diminished my teachers as much as a dog lapping from the sea.
Much Torah have I taught, yet my disciples have diminished me as much as a painting stick from its tube.
Moreover, I have studied three hundred laws on the subject of a deep bright spot,
yet no one has ever asked me about them.

Moreover, I have studied three hundred, (others state: three thousand laws) about the planting of cucumbers, and no one, ever questioned me thereon, excepting Akiba b. Joseph.

It once happened that he and I were walking together on a road, when he said to me, "My master, teach me about the planting of cucumbers".

I made one statement, and the whole field [about us] was filled with cucumbers.

Then he said, "Master, you have taught me how to plant them, now teach me how to pluck them up".

I said something and all the cucumbers gathered in one place'.

His visitors then asked him,

'What is the law of a ball, a shoemaker's last, an amulet, a leather bag containing pearls, and a small weight?'

He replied, 'They can become unclean, and if unclean, they are restored to their cleanliness just as they are.'

'What of a shoe that is on the last?'

He replied, 'It is clean;' and his soul departed in purity.

R. Joshua stood on his feet and exclaimed, 'The vow is annulled, the vow is annulled!'

On the conclusion of the Sabbath R. Akiba met his bier being carried from Caesarea to Lydda.

He beat his flesh until the blood flowed down upon the earth.

Then R. Akiba commenced and said: 'My father, my father, the chariot of Israel and the horsemen thereof I have many coins, but no money changer to accept them.'

Thus from this story we see that he learned this [sc. the producing of cucumbers by magic] from R. Eliezer? He learned it from R. Eliezer, but did not understand it, then he learned it from R. Joshua, who explained it to him.

But how might R. Eliezer do so? – Did we not learn, HE WHO DOES THE ACT IS LIABLE?

If it is to teach, it is different.

For it has been said, Thou shalt not learn to do after the abominations of these nations: thou mayest not learn in order to practice, but thou mayest learn in order to understand.

(Bavli Sanhedrin 68a)